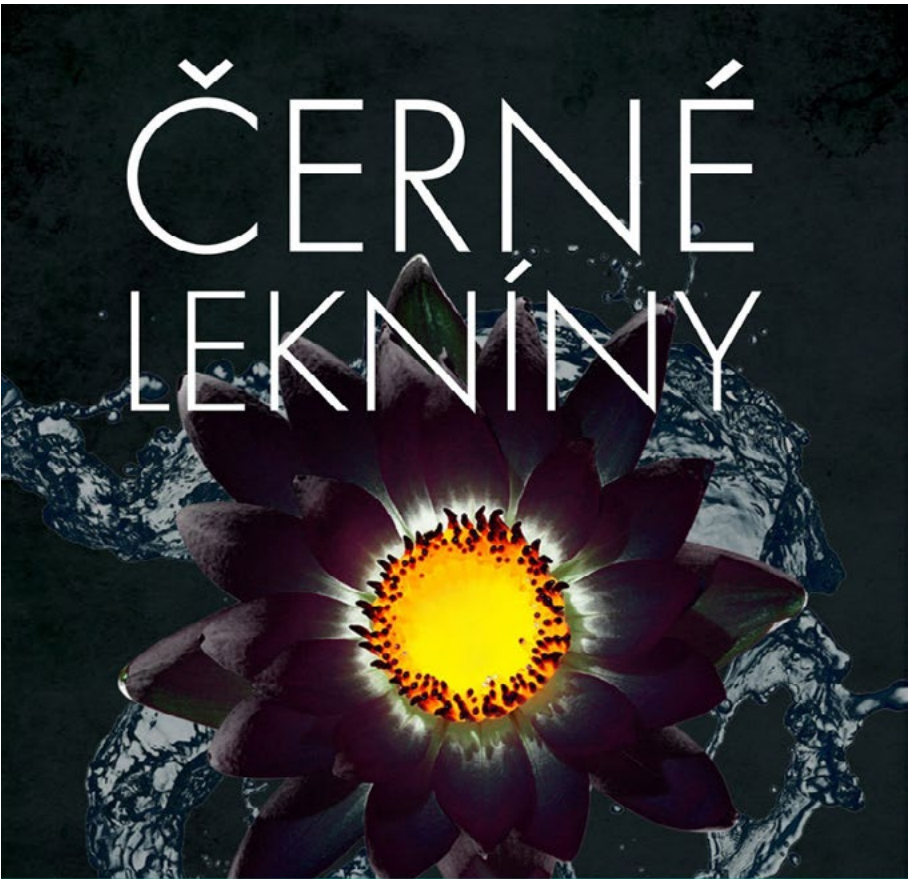

ČERNÉ LEKNÍNY

MICHEL
BUSSI

motto thriller

Černé lekníny

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Michel Bussi
Černé lekníny – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

MICHEL
BUSSI

ČERNÉ
LEKNÍNY

Praha 2017

Přeložila Dana Melanová

Na památku Jackyho Lucase

*S Monetem nevidíme skutečný svět,
ale zachytíme jeho zdání.*

F. Robert-Kempf, *L'Aurore*, 1908

*Ne! Ne! Pro Moneta černou v žádném případě!
Černá není barva!*

Georges Clemenceau,
nad rakví Clauda Moneta
Michel de Decker, *Claude Monet*, 2009

Na následujících stránkách jsou co možná nejvěrněji vyličený popisy Giverny. Ta místa existují, ať už jde o hotel Baudy, ulici de l'Epte, mlýn des Chennevières, školu, kostel svaté Radegundy a hřbitov, ulici Claua Moneta, Královu cestu, ostrov aux Orties a samozřejmě o Monetův růžový dům nebo rybník s lekníny. Stejně tak existují sousední místa jako vernonské muzeum, Muzeum umění v Rouenu a osada Cocherel.

Informace týkající se Claua Moneta jsou autentické, pokud jde o jeho život, dílo či jeho dědice. Totéž platí o informacích, zmiňujících se o jiných impresionistických malířích, zejména o Theodoru Robinsonovi či Eugène Murerovi.

Uvedené krádeže uměleckých děl jsou součástí skutečné černé kroniky...

Všechno ostatní jsem si vymyslel.

V městečku žily tři ženy.

První byla zlomyslná, druhá prolhaná, třetí sobecká.

Jejich městečko neslo hezké jméno připomínající zahradu. Giverny.

První bydlela ve velkém mlýně na břehu potoka na Králově cestě; druhá žila v podkrovním bytě nad školou v ulici Blanche-Hoschedé-Monet; třetí bydlela se svou matkou v domečku, kde se odlepovaly tapety ze stěn, v ulici du Château-d'Eau.

Ty tři nebyly stejně staré. Vůbec ne. První bylo přes osmdesát a byla vdova. Nebo skoro. Druhé bylo šestatřicet a nikdy nepodvedla manžela. Zatím. Třetí mělo být brzy jedenáct a všichni chlapi ze školy do ní byli zamilovaní. Ta první se stále oblékala do černého, druhá se líčila pro svého milence, třetí si splétala vlasy, aby jí poletovaly ve větru.

Pochopili jste. Všechny tři byly dost rozdílné. Přesto měly jeden společný bod, vlastně jisté tajemství: všechny tři snily o tom, že odtud odejdou. Ano, že odejdou z Giverny, z toho slavného městečka, jehož jméno vzbuzuje u mnohých lidí tak silnou touhu, že se sem vypraví třeba z druhého konce světa, jen aby se tu několik hodin procházeli.

Dobře víte proč. Kvůli impresionistickým malířům.

Ta první, nejstarší, měla jeden hezký obraz, druhá se hod-

ně zajímala o umělce, třetí, nejmladší, uměla hezky malovat. Vlastně velmi hezky.

Je překvapující, když chce někdo opustit Giverny. Nezdá se vám? Všechny tři si myslely, že městečko je vězení, velká a krásná zahrada, ale zamřížovaná. Jako park nějakého útulku. Taková iluzivní malba. Obraz, z jehož rámu nelze vystoupit. Třetí, nejmladší, ve skutečnosti hledala otce. Jinde. Druhá hledala lásku. Ta první, nejstarší, věděla hodně o těch dvou.

Jednou se však přesto na třináct dní, jenom na třináct dní, otevřely mříže parku. Přesně řečeno od 13. května do 25. května roku 2010. Mříže Giverny se pro ně otevřely! Jenom pro ně, aspoň si to myslely. Podle nelítostného pravidla však jen jedna z nich mohla uniknout. Ty druhé dvě musely zemřít. Bylo to tak.

Těch třináct dní uběhlo jako závorka v jejich životě. Příliš krátká. Také krutá. Závorka se otevřela první den vraždou a skončila poslední den další vraždou. Policisté se zajímali pouze o druhou ženu, o tu nejkrásnější; ta třetí, nejnevinnější, musela pátrat na vlastní pěst. První, nejméně nápadná, mohla klidně všechny pozorovat. A dokonce i zabíjet!

Trvalo to třináct dní. Čas úniku.

V jednom městečku žily tři ženy.

Třetí byla nejnadanější, druhá nejmazanější, první byla nejodhodlanější.

Které se podle vás podařilo uniknout?

Nejmladší z nich se jmenovala Fanette Moreellová; druhá Stéphanie Dupainová; první, nejstarší, jsem byla já.

OBRAZ PRVNÍ

Imprese

PRVNÍ DEN

13. května 2010

(Giverny)

Sročení

1

Světlá řeka se barví malými pramínky dorůžova jako prchavý pastelový odstín proudu vody, v němž pereme štětec.

„Fuj, Neptune!“

O kousek dál se v říčním toku barva vytrácí, splývá se zelení plevele, který visí z břehů, s okrovou barvou kořenů topolů a vrb. Už tvoří jenom vymytý bledý odstín...

Docela se mi to líbí.

Jenže tahle červená nepochází od malíře, který si smýval paletu v řece, ale z rozbité lebky Jérôma Morvala. Z lebky důkladně rozbité. Krev uniká z hluboké rány na temeni Morvalovy hlavy, jasně viditelné, ponořené v potoku Epte a omývané jeho vodou.

Můj německý ovčák se přiblíží a čenichá. Znovu zakřičím, tentokrát rozhodněji:

„Fuj, Neptune! Nech toho!“

Nepochybuju, že brzy někdo mrtvolu najde. I když je teprve šest hodin ráno, určitě tudy projde nějaký chodec nebo malíř, sportovec, který po ránu běhá, sběrač nedopalků... zkrátka někdo o tu mrtvolu zakopne.

Bojím se jít blíž. Opírám se o hůl. Terén přede mnou je blátivý, v minulých dnech hodně pršelo, břehy potůčku jsou rozmáčené. Ve svých čtyřiaosmdesáti letech nejsem ve věku, kdy bych si mohla hrát na najádu, dokonce ani v tomhle pidi-potůčku, který nemá ani metr na šířku a jehož polovina toku je odvrácená, aby napájela jezírko v Monetových zahradách. Ostatně zdá se, že už to tak ani není, že existuje podzemní vrt, který teď rybník s lekníny zásobuje.

„Ke mně, Neptune. Jdeme.“

Zvednu k němu hůl, jako bych mu chtěla zabránit, aby přilepil čumák do rány zející v šedém saku Jérôma Morvala. Do druhé rány. Přímo v srdci.

„Hni sebou! Žádné courání.“

Naposledy se podívám na veřejnou prádelnu přímo před sebou a pokračuju po cestě. Nic proti tomu, je dokonale udržovaná. Stromy, které se rozrůstaly nejvíc do šířky, byly uříznuté u kořene. Tráva v příkopech je posekaná. Dlužno říct, že po této cestě denně projde pár tisícovek turistů. Musí tudy projet kočárek, invalida v kolečkovém křesle, projít stařena s holí. Já!

„Fuj! Ke mně, Neptune!“

Zahnu o kousek dál, na místo, kde se potok Epte štěpí na dvě ramena uzavřená přehradou a vodopádem. Na druhé straně tuším Monetovy zahrady, lekníny, japonský mostík, skleníky... Je to podivné, narodila jsem se tady v roce 1926, v témže roce, kdy zemřel Claude Monet. Skoro padesát let po Monetově smrti byly zahrady uzavřené, zapomenuté, opuštěné. Dnes se situace radikálně změnila a rok co rok desítky tisíc Japonců, Američanů, Rusů či Australanů přeletí planetu jen proto, aby se mohly toulat po Giverny. Z Monetových zahrad se stal posvátný chrám, Mekka, katedrála... Ostatně ty tisícovky poutníků se tady již brzy objeví.

Podívám se na hodinky. Je šest hodin dvě minuty. Ještě pár hodin klidu.

Kráčím dál.

Mezi topoly a obrovitými devětsily se na mě upřeně a zlo-
myslným pohledem podrážděného souseda dívá socha Clau-
da Moneta. Bradu má umělec zarostlou vousy a lebku mu za-
krývá cosi, co se vzdáleně podobá slaměnému klobouku. Na
podstavci ze slonoviny stojí, že socha byla odhalena v roce
2007. Dřevěná destička připevněná na boku sděluje, že se ma-
líř kouká na „louku“. Jeho louka! Pozemky od potůčku Epte
až k Seině, řady topolů, zalesněné, měkce zvlněné břehy. Kou-
zelná místa, která maloval. Ta se nedají vymazat, zničit... Jsou
olejem jednou provždy zvěčněná na plátnech!

Pravda je, že v šest ráno můžete mít na tomhle místě ještě
iluze. Pozoruju před sebou panenský horizont tvořený obil-
nými a kukuřičnými poli a záplavou vlčích máků. Ale nebudu
vám lhát. Monetova louka je teď ve skutečnosti po celý den
parkoviště. Dokonce čtyři parkoviště, abych byla přesná, která
se rozkládají kolem betonového stvolu jako asfaltový leknín.
Ve svém věku si takovou poznámku můžu dovolit. Sledovala
jsem, jak se mi okolí rok od roku mění před očima. Monetova
krajina je dnes jako dekorace z hypermarketu!

Neptune běží několik metrů za mnou a pak se rozběhne
přímo před sebe, bere to přes parkoviště, vyčurá se u dřevě-
ného plotu, pokračuje k soutoku Epty a Seiny na konec louky,
vtěsnané mezi dvě řeky a podivně nazvané ostrov aux Orties,
ostrov Kopřiv.

Vzdychnu a kráčím dál po cestě. Ve svém věku už za ním
běhat nebudu. Dívám se, jak se vzdaluje a pak zase vrací,
jako by mě provokoval. Váhám, jestli ho mám zavolat. Je brzy.
Znovu zmizí v obilí. Neptune teď tráví čas procházek takhle.
Že běhá sto metrů přede mnou! Všichni obyvatelé Giverny
toho psa znají, ale jen málokterí vědí, že je můj, aspoň si to
myslím.

Můjím parkoviště a zamírím k mlýnu des Chennevières.
Tam bydlím. Raději se vracím teď, než tu budou davy. Mlýn

des Chennevières je zdaleka nejkrásnější stavení v blízkosti Monetových zahrad, jediné vybudované na břehu potůčku. Ovšem od chvíle, kdy přeměnili louku na pole plechu a pneumatik, se tu cítím jako vymírající živočich v kleci, kterou si zvědavci chodí okukovat, prohlížet a fotografovat. Přes potok vedou od parkoviště do městečka pouze čtyři mosty, z nichž jeden překračuje potok přímo přede mnou. Až do šesti odpoledne jsem tady jako obklíčená. Potom městečko zase ztichne, louka se vrací vrbám a Claude Monet může znovu zavřít bronzové oči a nemusí kašlat do vousů, omámen výfukovými plyny.

Přede mnou vítr hýbe lesem klasů zelených jako voda, občas řídce ozdobených červení vlčích máků. Kdyby někdo tu scénu pozoroval odnaproti z břehu potoku Epte, jistě by mu to připomnělo impresionistický obraz. Harmonie barev dooranžova sladěných vycházejícím sluncem, s jedinou skvrnou smutku, jediným malým černým bodem na pozadí.

Temně oděnou stařenou. Mnou!

Jemná melancholická nota.

Ještě jednou zakřičím:

„Neptune!“

Zůstanu tady stát celou věčnost, vychutnávám prchavý okamžik klidu, nevím ještě, jak dlouho potrvá, nejméně několik minut, než se objeví první běžec. Proběhne kolem mě se sluchátky v uších. Tričko. Tenisky. Objevil se na louce jako anachronismus. Je první, kdo v tento den porušil obraz, další budou následovat. Lehce na něj kývnu, oplatí mi pozdrav a vzdálí se za bzucení elektronické cikády, které se line z jeho sluchátek. Vidím, že se obrací k Monetově bustě, malému vodopádu, přehradě. Hádám, že se vrátí podél potůčku, i on si dává pozor, aby se vyhnul blátu na kraji cesty.

Posadím se na lavici. Čekám na pokračování. Nevyhnutelné.

Na louce přeměněné na parkoviště ještě nestojí žádný autobus, když tam dorazí policejní dodávka a nepořádně zaparkuje na kraji Královny cesty mezi prádelnou a mým mlýnem. Dvacet kroků od utopeného těla Jérôma Morvala.

Zvednu se.

Váhám, jestli mám naposledy zavolat na Neptuna. Nechám toho. Nakonec cestu domů zná. Mlýn des Chennevières je hned vedle. Naposledy se podívám směrem k policajtům, kteří vystupují z auta, a vzdálím se. Vracím se domů. Z věže mlýna ve čtvrtém patře budu moci za oknem mnohem lépe pozorovat všechno, co se děje v okolí.

A mnohem nenápadněji.

2

Inspektor Laurenç Sérénac začal ohraničovat perimetr kolem mrtvého těla a upevňovat oranžovou pásku na větve stromů nad potokem.

Scéna zločinu vzbuzovala oprávněné tušení, že vyšetřování bude komplikované. Sérénac se uklidnil a řekl si, že měl dobrý reflex, když zazvonil telefon na komisařství ve Vernonu: vzal s sebou tři další kolegy. Strážník Louvel dostal za úkol držet v uctivé vzdálenosti čumily, kteří se začínali shromažďovat podél potoka. Je to nepochopitelné. Policejní vůz přece projížděl pustým městečkem, a v několika minutách to vypadalo, že všichni zdejší obyvatelé míří k místu vraždy. Nemusel chodit tři roky do policejní školy v Toulouse, aby si tím byl jistý. Sérénac znovu pozoroval otevřenou ránu v srdci, rozražené temeno hlavy a hlavu ponořenou ve vodě. Strážník Maury, podle všeho nejkovanější kriminalista vernonského komisařství, právě opatrně prohlížel stopy kroků na zemi hned u mrtvolky a naléval rychletuhnoucí sadru, aby měl odlitky. To Sérénac mu nařídil, aby sejmul stopy ještě dřív, než

půjde prohlédnout mrtvolu. Ten chlap je mrtvý, není třeba ho zachraňovat nebo oživovat. Místo činu nesmí být podupáno dřív, než bude všechno vyfotografováno a uloženo v plastových sáčkích.

Inspektor Sylvio Bénavides vyšel na most. Zase nabral dech. Několik Giverňanů se rozestoupilo a nechalo ho projít. Sérénac ho požádal, aby doběhl až do Giverny s fotografií oběti, a získal tak první informace; tedy o totožnosti zavražděného. Inspektor Sérénac nebyl na stanici ve Vernonu dlouho, ale rychle pochopil, že Sylvio Bénavides dělá dobře následující věci: horlivě poslouchá rozkazy; skvěle organizuje; pečlivě archivuje. Vlastně je dokonalý zástupce. Bénavides možná trpí lehkým nedostatkem vlastní iniciativy... Sérénac tušil, že u jeho zástupce jde spíše o příliš velkou nesmělost než o nedostatek schopností. Oddaný chlápek! No, oddaný... Oddaný svému povolání policisty. Protože upřímně řečeno měl být Bénavides spíše jeho nadřízeným. Inspektor Laurenç Sérénac teprve nedávno vyšel z policejní školy v Toulouse... A ačkoli ho před čtyřmi měsíci nečekaně povýšili na velitele komisařství ve Vernonu dokonce bez hodnosti komisaře, můžou brát na severním toku Seiny vážně policajta, jemuž ještě není třicet, který mluví s darebáky z podsvětí i se svými kolegy s jižním přízvukem a na místě zločinu předvádí nemístný cynismus?

Není to tak jisté, myslí si Sérénac. Místní lidé jsou tak vy stresovaní... A nejenom u policie. Všude! Ještě horší je to tady ve Vernonu, tom velkém pařížském předměstí převlečeném za Normandii. Znal mapu svého působiště: hranice s Ile-de-France prochází Giverny, několik stovek metrů odsud, na druhém břehu hlavního toku řeky. Ale zde už žijí Normandané, ne Pařížané! A trvají na tom. Jakýsi druh snobismu. Jeden chlápek mu zcela vážně řekl, že hranice Epte, toho směšného potůčku mezi Francií a královstvím anglo-normandským, viděla v dějinách mnohem víc mrtvých než Máza nebo Rýn...

Blbouni!

„Inspektore...“

„Říkej mi Laurenç, krucinál... Už jsem ti to povídal...“

Sylvio Bénavides váhal. Inspektor Sérénac to na něj vyjel před strážníky Louvelem a Maury, asi patnácti čumily a mrtvolou koupající se v krvi. Jako by teď byla chvíle na diskusi o tykání.

„Ehm. Ano. Jo, šéfe... Myslím, že bychom mohli pomalu pokročit... Nebylo obtížné identifikovat oběť. Všichni ji tu znají. Podle všeho je to místní vlivná osoba. Jérôme Morval. Známy oční chirurg, ordinaci má na avenue Prudhon v Paříži v šestnáctém obvodu. Bydlí v jednom z nejkrásnějších domů tady v městečku, v ulici Clauda Moneta 71.“

„Bydlel...“ upřesnil Sérénac.

Sylvio inkasoval ránu. Nasadil výraz chlápka, kterého právě poslali na ruskou frontu. Úředníka z reality show, jež přeložili na sever... Fízla posazeného do Normandie... Ten výraz vyvolá na Sérénakově tváři úsměv. To on by měl právo takhle se tvářit, ne jeho zástupce.

„O. K., Sylvio,“ řekl Sérénac. „Dobrá práce. Není třeba se teď stresovat. Jeho životopis si doladíme později...“

Sérénac sundal oranžovou pásku.

„Ludo, jak jsi na tom se stopami? Může se tam bez holinek?“

Ludovic Maury přisvědčil. Policista odešel s různými vzorky sádrových odlitků a Sérénac zabořil nohy do bláta na břehu potoka. Jednou rukou se zachytil o větev nejbližšího jasanu a druhou ukázal na nehybné tělo.

„Pojď sem, Sylvio. Koukni. Nepřipadá ti tenhle způsob vraždy poněkud nezvyklý?“

Bénavides se přiblížil. Louvel a Maury se k němu také obrátili, jako by asistovali u přijímací zkoušky svého nadřízeného.

„Podívejte se na tu ránu, pánové, tady, přes sako. Morvala evidentně někdo zasáhl bodnou zbraní. Nožem nebo něčím podobným. Přímo do srdce. Zaschlá krev. Nemusíme čekat na

názor soudních lékařů a můžeme sami vytvořit hypotézu, že tohle byla příčina smrti. Když se ale podíváme zblízka na stopy v blátě, zjistíme, že tělo sem táhli několik metrů až k vodě. Proč ta námaha? Proč přemísťovali mrtvolu? Potom vzal vrah kámen nebo jiný těžký předmět takového rozměru, a ještě navíc mu rozbil hlavu na temeni a na spánku. Zase se ptám: z jakého podělaného důvodu?“

Louvel zvedl skoro nesměle ruku.

„Třeba Morval ještě nebyl mrtvý?“

„Nó,“ protáhl svým zpěvavým hlasem Sérénac. „Vzhledem k rozměru té bodné rány v srdci tomu moc nevěřím... A když by Morval ještě žil, proč ho nebodl znovu na stejném místě? Proč ho přemístil a pak mu ještě rozbil hlavu?“

Sylvio Bénarides nic neříkal. Ludovic Maury pozoroval místo. Na břehu potůčku ležel kámen velký jako fotbalový míč a byl pokrytý krví. Odebral z jeho povrchu všechny možné vzorky. Pokusil se o odpověď:

„Protože tu ležel ten kámen. Vzal zbraň, kterou měl po ruce...“

Sérénakovi svítily oči.

„V tom s tebou nesouhlasím, Ludo. Podívejte se dobře na místo činu, chlapi. Je to ještě podivnější. Koukněte se na potok, aspoň na dvacet metrů. Co vidíte?“

Inspektor Bénarides a dva strážníci sledovali břehy očima, nechápali, kam Sérénac míří.

„Není tady žádný jiný takový kámen!“ řekl triumfálně Sérénac. „Po celé délce řeky žádný podobný nenajdete. A když se na ten kámen podíváte trochu blíž, není pochyb, že i ten sem někdo přinesl. Není na něm žádná přischlá hlína, tráva pod ním není slehlá... Co tady ten kámen dělá? Nepatří sem! Vrah ho sem taky přinesl, to přímo bije do očí...“

Strážník Louvel se pokoušel odtlačit Giverňany na pravý břeh potůčku, na němž leží městečko. Publikum však zřejmě Sérénaka vůbec nerušilo.

„Pánové,“ pokračoval inspektor, „když to shrnu, stojíme před takovýmto případem: Jérôma někdo probodne na cestě a ta rána je určité smrtelná. Potom ho dotáhne k řece. O šest metrů dál. Protože je vrah perfekcionista, vyrazí do okolí hledat kámen, který váží skoro dvacet kilo, vrátí se a rozdrtí Morvalovi mozek... A to ještě není konec... Podívejte se na polohu těla v potoce: hlava je skoro celá ponořená. Připadá vám tahle pozice přirozená?“

„Právě jste to řekl, šéfe,“ odvětil Maury skoro podrážděně. „Vrah udeřil Morvala do hlavy na břehu. Potom oběť sklouzne do potoka...“

„To je náhodička,“ ironicky poznamenal inspektor Sérénac. „Jedna rána do lebky a Morvalova hlava je pod vodou... Ne, hoši, vsadím se s vámi, že to tak není. Vezměte šutr a majzněte Morvala do hlavy. Tady, na břehu. Ani jednou ku tisíci se hlava mrtvoly neoctne pod vodou, dokonale ponořená do deseticentimetrové hloubky, na to vezte jed... Pánové, myslím, že řešení je mnohem jednodušší. Máme co dělat s trojnásobnou vraždou spáchanou na jedné osobě. Zprvč tě bodnu. Zadruhé ti rozbiju hlavu. Zatřetí tě utopím...“

Na rtech se mu objevil úšklebek.

„Náš vrah byl velmi odhodlaný. Posedlý. A musel mít na Jérôma Morvala pořádný vztek.“

Laurenç Sérénac se s úsměvem obrátil k Sylvii Bénavidesovi.

„Pro našeho očaře není zrovna příjemné, že ho chtěl někdo zabít natříkrát, ale pořád je to lepší, než kdyby vrah jednou ranou zabil tři osoby, ne?“

Sérénac mrknul na inspektora Bénavidese, který byl stále rozpačitější.

„Nerad bych šířil paniku po městečku, ale nic na tomhle zločinu mi nepřipadá náhodné. Nevím proč, skoro mi to připomíná kompozici, obraz zinscenovaný na místě. Jako by

každý detail byl vybraný. Tohle přesné konkrétní místo v Giverny. Sled událostí. Nůž, kámen, utopení...“

„Co takhle pomsta?“ zkusil to Bénavides. „Nebo rituál? To máte na mysli?“

„Nevím,“ odvětil Sérénac. „Uvidíme... V tuto chvíli se mi zdá, že to nedává žádný smysl, ale vrah v tom určitě smysl viděl...“

Louvel jemně dostrkal dav přihlížejících na most. Sylvio Bénavides pořád mlčel, byl soustředěný, jako by třídil proud Sérénakových slov na vážná a provokující.

Najednou vyběhl z topolového hájku na louce jakýsi hnědý stín, prošel pod oranžovou páskou a přešlapoval v blátě na břehu. Strážník Maury se ho bez úspěchu snažil zadržet.

Německý ovčák!

Pes se radostně otíral o Sérénakovy džíny.

„Hele,“ poznamenal inspektor, „naš první spontánní svědek...“

Otočil se na Giverňany na mostě.

„Zná někdo toho psa?“

„Ano,“ odpověděl bez zaváhání dost starý chlápek v mařířském úboru, tedy v manšestrových kalhotách a tvídovém saku. „To je Neptune. Místní pes. Všichni ho tady potkávají. Běhá za dětmi. Za turisty. Vlastně tak nějak patří ke zdejšímu koloritu...“

„Pojď sem, ty psisko,“ sklonil se Sérénac k Neptunovi. „Tak ty jsi náš první svědek? Pověz mi, viděl jsi vraha? Znáš ho? Zajdeš za mnou kvůli výpovědi. A teď tady ještě máme nějakou práci.“

Inspektor ulomil vrbovou větev a hodil ji o pár metrů dál. Neptune se okamžitě zapojil do hry. Odběhnul a vrátil se. Sylvio Bénavides udiveně pozoroval chování svého nadřízeného.

Sérénac se konečně napřímil. Dopřál si dost času a podrobně sledoval okolí: cihlovou prádelnu s doškovou střechou

přímo u potůčku; most nad potokem a hned za ním podivné dvojrohé stavení s hrázděným zdivem, jemuž vévodí jakási čtyřpatrová věž, kde lze číst nápis vyrytý na zdi: MLŸN DES CHENNEVIÈRES. Nesmím nic zanedbat, řekl si v duchu, musím obejít všechny případné svědky, i když byla vražda bezpochyby spáchána v šest hodin ráno.

„Micheli, ať ti lidé ustoupí. Ludo, podej mi gumové rukavice, prohledám našemu očaři kapsy, holt si namočím nohy, když nechceme přemísťovat tělo.“

Sérénac si zul tenisky, sundal si ponožky, vyhrnul džíny do půli lýtek, navléknul si rukavice, které mu podal strážník Maury, a bos sestoupil do potoka. Levou rukou udržoval v rovnováze Morvalovo tělo, zatímco druhou mu prohrabával kapsy. Vytáhl koženou náprsní tašku a podal ji Bénavidesovi. Jeho zástupce ji otevřel a ověřil doklady.

Není pochyb, jde o Jérôma Morvala.

Ruka stále prohledávala kapsy mrtvého. Kapesníky. Klíče od auta. Všechno přecházelo z ruky v rukavici do další ruky v rukavici a končilo v průhledných sáčcích.

„Krucí. Co to tady...“

Sérénakovy prsty vylovily z vnější kapsy saka mrtvého po-mačkanou tuhou kartičku. Inspektor sklopil oči. Jde o obyčejnou pohlednici. Na ilustraci jsou Monetovy *Lekniny*, studie v modré: reprodukce, jakých se po světě prodávají miliony. Sérénac obrátil pohlednici.

Text je krátký, vytištěný.

VŠECHNO NEJLEPŠÍ K JEDENÁCTÝM NAROZENINÁM.

Těsně pod těmito pěti slovy je tenký proužek papíru, který někdo vystříhl patrně z knihy a potom přilepil na pohlednici. Šest slov: *Jen ať je uzákoněn zločin snění.*

Krucí...

Potoční voda najednou zmrazila inspektorovi kotníky jako dvě ocelová pouta. Sérénac křiknul na čumily tísňící se naproti kolem normandské prádelny, jako by tam čekali na autobus:

„Měl Morval nějaké děti? Třeba jedenáctileté?“
Malíř v manšestru a tvídu odpoví opět nejrychleji:
„Ne, pane komisaři. Určitě ne!“
Kruci...

Pohlednice k narozeninám přešla do rukou inspektora Bénavidese. Sérénac zvednul hlavu, pozoroval. Prádelna. Most. Mlýn. Probouzející se městečko Giverny. Monetovy zahrady, které člověk tuší o něco dál. Louka a topoly.

Mraky, které se zachycují o zalesněná úbočí.
Těch šest slov, která se zachycují o jeho myšlenky.
Jen ať je uzákoněn zločin snění.

Najednou je přesvědčený, že cosi v téhle krajině impresionistické pohlednice není na svém místě.

3

Z výšky věže mlýna des Chennevières se dívám na policajty. Ten v džínách, šéf, má ještě nohy ve vodě, další tři stojí na břehu obklopeni pitomým davem, teď už je tam aspoň třicet osob, kterým z celé scény nic neujde, jako by byly v divadle. V pouličním divadle. V přípotočním divadle, abych byla opravdu přesná.

Sama pro sebe se usměju. Je to idiotské, že, hrát si se slovíčky sama se sebou. A copak jsem já o něco méně pitomá než ti čumilové kolem, jen proto, že jsem na balkoně? A na lepším místě, to mi věřte. Můžu vidět a nebýt viděna.

Váhám. Směju se svému váhání. Nervózně.

Co mám dělat?

Policajti právě vytahují z bílé dodávky velké plastové pouzdro, určitě tam vloží mrtvé tělo. V hlavě mě pořád trápí jedna otázka. Co mám dělat? Mám jít na policii? Mám říct poldům na komisařství ve Vernonu všechno, co vím?

Budou ti hoši ochotni uvěřit staré bláznivé bábě? Není lepším řešením mlčet a čekat? Počkat několik dní, jen několik

dní. Pozorovat, hrát si na malou myšku, sledovat, jak se události vyvíjejí. Musím si ovšem promluvit s vdovou po Jérômu Morvalovi Patricií, ano, to musím zcela určitě udělat.

Ale mluvit s poldy, ne, to ne...

Dole u potoka se tři strážníci skloní a táhnou mrtvolu Jérôma Morvala až k pytli jako velký kus rozmrazeného masa, z něhož odkapává voda a krev. Chudáci! Je to námaha. Připadají mi jako amatérští rybáři, kteří harpunou ulovili příliš velkou rybu. Čtvrtý polda je pořád ještě ve vodě a pozoruje je. Z místa, kde jsem, to vypadá, že se chechtá. No, podle toho, co můžu vidět, se aspoň usmívá.

Patrně si mutýruju mozek úplně zbytečně, protože jestli si promluví s Patricií Morvalovou, budou to vědět všichni. O to se vsadím. Hlavně poldové. Ta vdova je totiž strašně upovídaná... Ovšem já, která ještě vdova nejsem, toho moc nenamluvím.

Zavřu oči, možná na minutu. Sotva.

Rozhodla jsem se.

Ne, nepůjdu si promluvit s poldy! Přeměním se na černou neviditelnou myšku. Aspoň na několik dní. A jestli mě poldové budou chtít najít, snadno mě najdou, ve svém věku už neběhám tak rychle. Stačí, když budou sledovat Neptuna... Otevřu oči a podívám se na svého psa. Leží v kapradí, několik desítek metrů od policistů, ani jemu nic ze scény zločinu neunikne.

Ano, je rozhodnuto, počkám několik dní, aspoň než odvodím. To je norma, ne? Minimum slušnosti. Potom bude pořád dost času na to, abych zasáhla. Podle okolností... Když dávno jsem přečetla jednu neuvěřitelnou detektivku. Děj se odehrával v anglickém sídle nebo v něčem na ten způsob. Veškerá zápletky byla vysvětlená z pohledu kočky. Ano, slyšíte dobře, kočky! Kočka byla svědkem všeho a nikdo jí nevěnoval pozornost. To kočka svým způsobem vedla vyšetřování! Naslouchala, pozorovala, slídila. Ten román byl dost praštěný na

to, aby si člověk mohl myslet, že nakonec je vrahem ta kočka. Ale nebudu vám kazit radost, neřeknu vám, jak to dopadlo, přečtete si tu knížku, jestli se vám naskytne příležitost... Říkám to jen proto, abych vysvětlila, co mám v úmyslu dělat: stát se svědkem toho případu, svědkem, kterého nikdo nepodezírá, stejně jako tu kočku z anglického sídla.

Znovu obrátím hlavu k řece.

Morvalova mrtvola skoro zmizela, pohltit ji plastový pytel; vypadal jako přežraná anakonda; jenom kousek hlavy mu čouhá mezi dvěma vroubkovanými čelistmi zipu, který ještě úplně nedotáhli. Tři poldové na břehu jako by si oddychli. Z výšky to vypadalo, že čekají jenom na pokyn svého šéfa, aby si zapálili cigaretu.

DRUHÝ DEN

14. května 2010
(*Mlýn des Chennevières*)

Tykání

4

Pěkně mě v nemocnici štvou se všemi těmi papíry. Jak to jde, seřadím na stole v obýváku různobarevné formuláře. Předpisy, potvrzení od pojišťovny, oddací list, potvrzení o trvalém bydlišti, všechna vyšetření. Vše nastrkám do obálek z tuhého papíru. Některé jsou do nemocnice. Ne všechny. Půjdu to zvážít a pošlu z vernonské pošty. Srovnám přebytečné papíry do bílé obálky. Nevyplnila jsem každý údaj, všemu jsem nerozuměla, zeptám se ošetřovatelek. Teď už mě znají. Strávila jsem tam včerejší odpoledne a hezkou část večera.

V pokoji číslo 126 jsem byla skoro vdova, která se obává o svého umírajícího manžela; tedy aspoň podle konejšivých vět, které pronášeli lékaři a ošetřovatelky. A těch jejich lží!

Je s ním konec, s mým manželem. Jsem si toho vědoma. Kdyby tak věděli, jak je mi to jedno!

Jen ať už to skončí! To je všechno, co žádám.

Před odchodem přistoupím k zrcadlu ve zlaceném rámu nalevo od dveří v předsíni. Dívám se na svůj pomačkaný, vrásčitý, chladný obličej. Mrtvý. Přes svázané vlasy si přehodím širokou černou šálu. Skoro čáador. Zdejší stařeny jsou

odsouzené k závoji, nikdo je nechce vidět. Je to tak. Dokonce i v Giverny. Hlavně v Giverny, v městečku světla a barev. Stařeny jsou odsouzené do stínu, do černoty, do noci. Neužitečné. Neviditelné. Odcházejí. Zapomíná se na ně.

To mi vyhovuje!

Naposledy se otočím, než začnu sestupovat po schodech ze svého donjonu. Tak nejčastěji nazývají věž mlýna des Chennevières v Giverny. Donjon. Mimovolně si ověřím, že se nikde nic neválí, a současně se proklínám za svoji pitomost. Nikdy sem nikdo nevstoupí. Už nikdy sem nikdo nepřijde, a přesto mě sebemenší předmět, který není na svém místě, dokáže podráždit na nejvyšší míru. Je to jakýsi znak obsesivního chování, jak to říkají v reportážích. Tik, který už nerozčiluje nikoho kromě mne.

V nejtemnějším rohu místnosti mě dráždí jeden detail. Mám dojem, že obraz visí trochu nakřivo, ne úplně rovnoběžně s trámem. Pomalu přejdu místnost. Lehce se dotknu pravého dolního rohu rámu a maličko ho posunu.

Moje *Lekníny*.

V černém.

Zavěsila jsem ten obraz na místo, kde si ho nikdo nemůže všimnout ze žádného okna, tedy pokud by vůbec někdo dohlédl do okna ve čtvrtém poschodí normandské věžičky.

Moje doupe...

Obraz visí v nejtemnějším rohu, ve slepém úhlu, to je nutné poznamenat. V šeru jsou temné skvrny na šedivé vodě ještě zlověstnější.

Květy smutku.

Nejsmutnější, jaké kdy byly namalovány.

Namáhavě sestoupím ze schodů. Vyjdu ven. Neptune čekal na dvoře mlýna. Odstrčím ho holí, aby mi neskočil na šaty; ten pes nikdy nepochopí, že stále obtížněji udržuju rovno-

váhu. Dlouho zamykám tři těžké zámky, pak schovám svazek klíčů do tašky a ještě jednou zkontroluju, že je každý zámek dobře zamčený.

Konečně se otočím. Na dvoře mlýna ztrácí velká třešeň poslední květy. Podle všeho je to stoletá třešeň. Prý pamatuje ještě Moneta! Třešně jsou v Giverny hodně oblíbené. Podél parkoviště Muzea amerického umění, z něhož se před rokem stalo Muzeum impresionismu, jich vysázeli celou alej. Podle toho, co jsem slyšela, jde o japonské třešně. Jsou menší, jako zakrslé stromy. Tyhle nové exotické stromy mi připadají velmi zvláštní, jako by jich v městečku nebylo už tak dost. Ale co chcete, tak to prostě je. Američtí turisté patrně milují růžové květy třešní na jaře. Kdyby se mě někdo zeptal na názor, řekla bych, že s asfaltem parkoviště a auty pokrytými růžovými okvětními lístky to tu vypadá trochu jako ve světě barbín. Ale mne se nikdo na mínění nezeptá.

Tisknu si obálky na hrud', aby mi je Neptune nepotrhal. Namáhavě stoupám ulicí du Colombier. Odpočinu si a vydýchám se ve stínu podloubí hotýlku zarostlého břečtanem. Autobus do Vernonu pojede až za dvě hodiny. Mám dost času, spoustu času na to, abych si mohla hrát na drobnou černou myšku.

Zahnu do ulice Clauda Moneta. Proskurníky a oranžové irisы prorůstají asfaltem stejně jako pýr podél kamenných fasád. To je značka Giverny. Pokračuju v chůzi tempem osmdesátnice. Jako obvykle je Neptune daleko přede mnou. Nakonec dorazím do hotelu Baudy. Okna nejslavnějšího podniku v Giverny jsou pokrytá plakáty výstav, galerií nebo festivalů. Tabulky skla mají úplně stejný rozměr jako plakáty. Je to pozoruhodné, když se nad tím zamyslíte, vždycky jsem si kladla otázku, jestli jde o náhodu, nebo zda přizpůsobili rozměr všech plakátů sklům v hotelu; taky mohl být architekt, co hotel Baudy navrhl, vizionář, který už v devatenáctém století při kreslení oken věděl, jaký bude standardní rozměr reklamních vývěsek v budoucnosti.

Ale předpokládám, že taková záhada vás moc nezajímá... Několik desítek hostů už sedí u stolů na kovových zelených židlích pod oranžovými slunečníky a hledá tady stejné pocity jako kolonie amerických malířů, kteří se před více než stoletím usídlili v tomto hotelu. I to je zvláštní, když se nad tím zamyslíme. Američtí malíři přijížděli v minulém století do malinkého normandského městečka a hledali tady klid a soustředění. Právý opak toho, co najdete v Giverny dneska. Myslím, že dnešnímu Giverny vůbec nerozumím.

Usadím se u volného stolu a objednáám si černou kávu. Přinese mi ji nová servírka, sezonní brigádnice. Má krátkou sukni a vestičku v impresionistickém stylu se slézovými lekníny na zádech.

Nosit slézové lekníny na zádech je taky divné, ne?

Já, již se Giverny během času měnilo před očima, mívám dnes dojem, že se z obce stal velký zábavní park. Možná spíš park dojmů. Myslím, že tu vynalezli nový pojem! Zůstávám tady a vzdychám jako nerudná stařena, která si jen pro sebe bručí a hubuje a už ničemu nerozumí. Podrobně si prohlížím směsici lidí kolem. Párek zamilovaných upírá dvoje oči do jediného zeleného průvodce. Tři děti se hašteří na písčovišti a jejich rodiče si určitě myslí, že by jim bylo mnohem líp u bazénu než u rybníku s ropuchami. Povadlá Američanka se pokouší objednat si lutyšskou kávu hollywoodskou francouzštinou.

Jsou tady.

Oba sedí tři stoly ode mne. Patnáct metrů. Samozřejmě je poznám. Viděla jsem je z okna mlýna za záclonami. Inspektor, který se brodil ve vodě u mrtvoly Jérôma Morvala, a jeho nesmělý zástupce.

Pochopitelně se spíš dívají opačným směrem k té servírce. Ne směrem ke staré černé myši.

5

Za slunečními brýlemi inspektora Sérénaka měla fasáda hotelu Baudy skoro sépiovou barvu ve stylu Belle Époque a nohy hezké servírky, která procházela uličkou mezi stoly, se barvily do měděna jako zlatistý croissant.

„O. K., Sylvio. Ještě jednou mi pořádně propátráš okolí potoka. Všechno už samozřejmě odešlo do laboratoře, odlitky stop, kámen, Morvalovo tělo... Ale možná jsme na něco zapomněli. Nevím, třeba v prádelně, na stromech, na mostě. Uvidíš na místě. Obejdeš to a podíváš se po svědcích. Já nemám na vybranou, musím zajít za vdovou, za Patricií Morvalovou... Můžeš mi krátce něco povědět o tom Jérômu Morvalovi?“

„Ano, Laur... Jo, šéfe.“

Sylvio Bénavides vytáhnul zpod stolu desky. Sérénac sledoval servírku očima.

„Hele, co si dáš? Pastis? Bílé?“

„Ne, ne. Nic.“

„Ani kafe?“

„Ne, ne. Nedělejte si...“

Bénavides se vykrucoval.

„Tak teda čaj...“

Laurenç Sérénac zvednul autoritativně ruku.

„Slečno? Jednou čaj a sklenici bílého. Jestli máte gaillac.“
Znovu se obrátil ke svému zástupci.

„Je fakt takovej problém mi tykat? Sylvio, kolik je mi? O sedm, o deset let víc než tobě? Máme stejnou hodnot. Nemusíš mi přece vykat jenom proto, že čtyři měsíce šéfuju komisařství ve Vernonu. Na jihu tykají komisařům i úplná ucha...“

„Na severu musíme trochu počkat... To přijde, šéfe. Uvidíte...“

„Určitě máš pravdu. Musím se tady aklimatizovat... i když mi, kurva, připadá hodně k smíchu, když mi můj zástupce říká šéfe.“

Sylvio si kroutil prsty, jako by nechtěl nadřízenému odporovat.

„Když dovolíte, nejsem si jistý, jestli je to otázka vztahu sever–jih. Abych vám to vysvětlil, můj otec je teď v důchodu, ale celý život stavěl domy mezi Portugalskem a Francií, stavěl domy pro šéfy mladší, než byl on; oni mu tykali a on jim vykal. Podle mě jde spíš o rozdíl mezi oblekem s kravatou a modráky, mezi pěstěnýma rukama a rukama plnýma mozo-lů, víte, co myslím?“

Laurenç Sérénac rozpažil a roztáhnul postranice kožené bundy, pod níž měl šedivé triko.

„Sylvio, vidíš nějakou kravatu? Oba jsme inspektoři, kurva...“

Upřímně se zasmál.

„Ale jak říkáš, tykání časem přijde samo... Jinak se neměň, mám rád to tvé portugalství druhé generace, co si hraje na skromnost. Tak co náš Morval?“

Sylvio sklopil hlavu a pozorně se začel do poznámek.

„Jérôme Morval se narodil tady v městečku a udělal slušnou kariéru. Žil v Giverny, ale jeho rodina se přestěhovala do Paříže, když byl ještě dítě. Otec Morval byl praktický lékař, ale neměl velké jmění. Jérôme Morval se dost mladý oženil s jistou Patricií Chéronovou. Ještě jim nebylo pětadvacet. Zbytek už je jenom samý úspěch. Mladý Jérôme vystuduje medicínu se zaměřením na oftalmologii, nejdříve si otevře praxi v Asnières ještě s pěti dalšími kolegy, když potom starý Morval zemře, sám si za jeho peníze koupí ordinaci očního chirurga v šestnáctém pařížském obvodu. Zjevně mu to tam jde dobře. Jak jsem pochopil, je vyhlášeným odborníkem na šedý zákal a jeho následky, a má tedy spíše starší klientelu. Před deseti lety se vrací zpátky do rodného hnízda, koupí si

jeden z nejkrásnějších domů v Giverny mezi hotelem Baudy a kostelem...”

„Děti žádné?“

Servírka před ně položila objednané věci a odešla. Sérénac zarazil svého zástupce dříve, než stačil odpovědět.

„Pěkná holka, co? Pod sukní má hezký zlatý podstavce, že jo?“

Inspektor Bénavides váhal mezi unaveným povzdechem a rozpačitým úsměvem.

„Ano... Ne... Teda ještě k těm Morvalovým. Nikdy neměli děti.“

„Fajn... Nepřátelé?“

„Morval vedl dost spořádaný život. Žádná politika. Žádné odpovědné funkce v nějakých spolicích nebo tak... Ani opravdoví přátelé... Naopak, měl...“

Sérénac se prudce otočil.

„Hele! Ahoj, to jsi zase ty...“

Bénavides cítil, jak pod stůl vklouzlo cosi chlupatého. Tentokrát si upřímně vzdychnul. Sérénac natáhl ruku, Neptune se o ni otřel.

„Ahoj, Neptune! Můj zatím jediný svědku,“ šeptal Laurenc.

Pes poznal svoje jméno. Přilepil se inspektorovi na nohu a s chutí lízal cukr ze Sylviova podšálku. Sérénac zvednul k psovi prst.

„Hodný pejsek, jo? Hezky budeme poslouchat inspektora Bénavidese. Takhle nemůže říct ani dvě věty. Tak co jsi povídal, Sylvio?“

Sylvio se soustředil na své poznámky a pokračoval monotónně:

„Jérôme Morval měl dvě vášně. Jak se říká vášně šířající, kterým zasvětil veškerý volný čas.“

Sérénac pořád hladil psa.

„Tak dál...“

„Tedy dvě vášně... Stručně řečeno, malířství a ženy. V malířství máme evidentně co dělat se skutečným sběratelem, dost nadaným amatérem, který dával samozřejmě přednost impresionismu. A podle toho, co mi řekli, s jednou jedinou touhou. Jérôme Morval snil o tom, že jednou získá Moneta! A to neledajakého. Bažil po *Lekníněch*. Tak tohle měl v hlavě náš očař...“

Sérénac šeptnul psovi do ucha:

„Ještě tohle... Taková maličkost, Moneta! I kdyby se v té jeho ordinaci vystřídaly všechny buržoazní paničky z šestnáctého obvodu, myslím, že to daleko přesahovalo možnosti našeho hodného doktora Morvala... Dvě vášně, zmínil ses... Fajn, impresionistická plátna. A co ženské?“

„Jenom drby... řeči... I když Morval se s tím skrýval jen napůl. Jeho sousedé a kolegové mi hlavně povídali o jeho ženě Patricii. Vdala se mladá. Na manželovi byla finančně závislá. Rozvod nepřicházel v úvahu. Musela zavírat oči, šéfe, jestli víte, co tím chci říct...“

Laurenç Sérénac dopil svoji sklenici bílého.

„Jestli tohle má být gaillac...,“ utrousil a ušklíbl se. „Vím, co chceš říct, milý Sylvio, a nakonec se mi ten felčar začíná líbit. Už jsi získal nějaká jména jeho milenek nebo paroháčů, kteří by mohli spáchat zločin?“

Sylvio postavil šálek na talířek. Neptune na něj zíral vlhkým okem.

„Ještě ne... Ale Jérôme Morval měl, i co se milenek týče, svoji obsesi...“

„Fakt? Nějakou nedobytnou pevnost?“

„Dalo by se to tak říct... Držte se, šéfe, jde o místní učitelku. Nejkrásnější děvče odtud, jak se zdá; vzal si do hlavy, že si ji zařadí do sbírky.“

„No a?“

„No a nic víc o tom nevím. Jenom tohle jsem vytáhl z jeho kolegů, z jeho sekretářky a tří galeristů, s nimiž často jednal... To je Morvalova verze...“

„Ta učitelka je vdaná?“

„Ano. Za hodně žárlivého manžela, jak se zdá...“

Sérénac se obrátil k Neptunovi.

„Jde to dobře, starouši, co? Ten Sylvio je dobrý, vid? Vypadá trochu zakřiknutě, ale ve skutečnosti je to hotová mašina na fakta.“

Vstal. Neptune se klidil na ulici.

„Sylvio, doufám, že sis nezapomněl holínky a síť, aby ses mohl čvachtat v Epte. Já mezitím půjdu vyslovit upřímnou soustrast Morvalově vdově... Je to v ulici Clauda Moneta 71, je to tak?“

„Ano. Nemůžete se splést. Giverny je malá obec postavená na úbočí stráně. Jsou tam jenom dvě dlouhé souběžné ulice, ulice Clauda Moneta, která prochází celým městečkem, a pak Králova cesta, což je vlastně hlavní silnice v údolí podél potočka. K nim přiléhá řada uliček, které se dost příkře šplhají mezi dvěma hlavními ulicemi, to je všechno.“

Servírčiny nohy přešly ulici Clauda Moneta a zamířily k barovému pultu. Proskurníky olizovaly zdi hotelu Baudy, cihly a pálené tašky se vyjímalý jako pastelové plameny na pozadí sluncem zalitého komína. Sérénakovi se ta scenerie líbila.

6

Sylvio nelhal, číslo 71 byl bezesporu nejkrásnější dům v celé ulici. Žluté žaluzie, planá vinná réva, která porůstala polovinu fasády, umně složené z kamene a hrázděného zdiva, obrovské květináče za okny přetékalý rozkvetlými muškáty: dokonalá impresionistická fasáda. Patricia Morvalová má určitě zelené prsty, nebo aspoň velí malé armádě zkušených zahradníků. Těch by mělo být v Giverny víc než dost.

Na dřevěném portálu visel na řetězu měděný zvon. Sérénac ho rozhýbal. Za několik vteřin se v dubových dveřích objevila

Patricia Morvalová. Zjevně na něj čekala. Policista vešel do dveří, ona couvla, aby mohl projít.

Přesně tenhle moment považoval inspektor Sérénac při vyšetřování za velmi významný. *První dojem*. Těch několik vteřin čisté psychologie, které může zachytit naživo. Kdo stojí proti němu? Zoufalá milující žena, nebo suchá a lhostejná panička? Zamilovaná manželka zasažená osudem, nebo veselá vdova? Konečně bohatá. Svobodná. Užívající si pomstu za manželovy avantýry. Předstírá smutek, nebo ne? V tuto chvíli však nebylo snadné udělat si názor, oči Patricie Morvalové byly schované za velkými brýlemi z tmavého skla...

Sérénac vstoupil do předsíně. Vlastně to byl rozlehlý, úzký a hluboký vestibul. Najednou se v úžasu zastavil. Na dvou protilehlých stěnách v délce víc než pět metrů visely dva obrovské obrazy leknínů ve vzácné reprodukci červených a zlatých tónů, žádná obloha, žádné vrbové větve. Podle toho, co Sérénac věděl, šlo určitě o reprodukci Monetova plátna z posledních let umělcova života, ze závěrečné série po roce 1920. Nebylo tak obtížné to vydedukovat, Monet sledoval jednoduchou tvůrčí linii: sevřený pohled, vyloučení dekoru, koncentrace na jediný bod v jezeře, na pouhých několik metrů čtverečních. Sérénac kráčet kupředu touto zvláštní výzdobou. Chodba měla zcela určitě připomínat stěny Oranžerie, i když pět set metrů *Leknínů* vystavených v této pařížské galerii je hodně daleko od předsíně manželů Morvalových.

Sérénac vstoupil do obývacího pokoje. Vnitřní zařízení bylo klasické, trochu příliš přecpané nesourodými bibeloty. Návštěvníkovu pozornost přitáhly pověšené obrazy. Desítka. Originály. Pokud Sérénac věděl, některá jména na nich začínají mít slušnou hodnotu uměleckou i finanční. Jeden Grebonval, jeden Van Muylder, jeden Gabar... Morval měl zjevně dobrý vkus a smysl pro investice. Inspektor si říkal, že pokud jeho vdova dokáže udržet v patřičné vzdálenosti supy přitahované vůní pláten, bude nadlouho zbavená starostí o živobytí.

Posadil se. Patricia nezůstala na místě. Nervózně přemísťovala dokonale seřazené předměty. Její purpurový kostým kontrastoval s mléčnou a dost matnou pletí. Sérénac by jí hádal tak čtyřicet, možná méně. Nebyla doopravdy hezká, ale v její škrobenosti, jejím držení těla a upjatém chování byl jistý půvab. Spíše klasická než klasa, řekl by policista. Ne moc přitažlivá, ale udržovaná žena.

„Inspektore, jste si absolutně jistý, že jde o vraždu?“

Vyslovila otázku pichlavým, trochu nepříjemným hlasem. Navázala.

„Už mi to všechno vyprávěli. Není možné, že jde jenom o nehodu? Pád na kámen, Jérôme se utopí...“

„Proč ne, madam. Všechno je možné, musíme počkat na zprávu soudních lékařů. Ale momentálně nám připadá nejpravděpodobnější hypotéza vraždy. Daleko nejpravděpodobnější...“

Patricia Morvalová otáčela a mačkala v prstech malou sošku Diany lovkyně, postavenou na příborníku. Bronzovou. Sérénac se vrátil k rozhovoru. Pokládal otázky, Patricia Morvalová odpovídala skoro onomatopoicky, zřídka více než třemi slovy, často týmiž, sotva měnila intonaci. Hlas měla vysoký, ostrý.

„Žádný nepřítel?“

„Ne, ne ne.“

„Nevšimla jste si v posledních dnech něčeho zvláštního?“

„Ne, ne.“

„Váš dům se zdá obrovský; váš manžel bydlel tady?“

„Ano... Ano. Ano i ne...“

Sérénac jí tentokrát nedal na vybranou, nepochopil tu nuanci.

„Musíte mi o tom povědět víc, paní Morvalová.“

Patricia Morvalová pomalu oddělovala slabiky, jako by počítala.

„Jérôme tady v týdnu býval jen zřídka. Měl byt v Paříži vedle své ordinace na Suchetově bulváru v šestnáctém obvodu.“

Inspektor si poznamenal adresu a hned si v duchu řekl, že je to kousíček od muzea Marmottan. Určitě to není náhoda.

„Spal váš manžel často jinde?“

Ticho.

„Ano.“

Nervózní prsty Patricie Morvalové znovu rovnaly kytici čerstvě natrhaných květů ve vysoké váze s japonskými motivy. V mysli Laurence Sérénaka se usídlila jedna neodbytná představa: tyhle květy shnijí na stonku. Smrt tenhle obývací znehybní. Prach času pokryje harmonii barev.

„Neměli jste děti?“

„Ne.“

Chvilé mlčení.

„Ani váš manžel ne? Myslím tím... jenom on?“

Patricia Morvalová kompenzovala své váhání o oktávu vyšším tónem.

„Ne.“

Sérénac si dal na čas. Vytáhl fotokopii pohlednice *Leknínu*, kterou našli v kapse Jérôma Morvala, a podal ji vdově. Patricia Morvalová byla donucena přečíst těch několik vytištěných slov: VŠECHNO NEJLEPŠÍ K JEDENÁCTÝM NAROZENINÁM.

„Tuhle pohlednici jsme našli v kapse vašeho manžela,“ upřesnil inspektor. „Možná máte příbuzné nebo přátele, kteří mají děti? Vyskytuje se ve vašem okolí jakékoli dítě, jemuž by váš manžel mohl poslat přání k narozeninám?“

„Ne, nevím o nikom. Opravdu ne.“

Sérénac přesto dopřál Patricii Morvalové chvilku času na přemýšlení, než řekl:

„A co tenhle citát?“

Jejich oči klouzaly po pohlednici a četly ta podivná následující slova. *Jen ať je uzákoněn zločin snění.*

„Nemám ponětí! Lituju, inspektore...“

Vypadala upřímně nezaujatá. Sérénac položil pohlednici na stůl.

„Je to fotokopie, můžete si ji nechat, máme originál. Dám vám čas na přemýšlení... Třeba vás něco napadne...“

Patricia Morvalová se pohybovala po místnosti čím dál pomaleji, jako moucha, která pochopila, že ze skleněné nádoby nemůže uniknout. Sérénac pokračoval:

„Měl váš manžel už dříve nějaké potíže, myslím tím v profesním životě? Třeba nějaká nezdařená operace? Nespokojený pacient? Stížnost?“

Moucha byla najednou zase agresivní.

„Ne! Nikdy. Co tím naznačujete?“

„Nic. Nic. Ujišťuju vás.“

Sérénakův pohled se soustředil na obrazy na stěnách.

„Váš manžel měl jistou zálibu v obrazech. Myslíte si, že mohl být zapleten, možná bez svého vědomí, do nějakého nezákonného obchodu?“

„Co máte na mysli?“

Vdovin hlas znovu stoupl do vysokých ostrých tónů, ještě nepříjemnějších než předtím. To je klasika, pomyslel si inspektor. Patricia Morvalová vnitřně odmítá připustit si vraždu. Když přijme fakt, že manžela zavraždili, musí se zároveň smířit se skutečností, že ho někdo nenáviděl tak, až ho zabil... Manžel se tedy do jisté míry rovněž nějak provinil. Sérénac se tohle všechno už naučil: na něm je, aby odhalil temnou stránku oběti, a přitom si proti sobě nepošťval vdovu.

„Nemyslím tím nic přesného. Ujišťuju vás, paní Morvalová. Jen hledám nějakou stopu. Slyšel jsem o jeho... řekněme... touze... Chtěl vlastnit Monetovo plátno... Je to...“

„Ano, přesně tak, inspektore. Byl to jeho sen. Jérôme byl uznávaný jako jeden z nejlepších znalců Clauda Moneta. Ano, toužil po tom. Mít jednoho Moneta. Tvrdě kvůli tomu pracoval. Byl nesmírně nadaný chirurg. Zasloužil si to. Opravdu byl zanícený sběratel. Ale nechtěl ledajaké plátno, inspektore. Šlo mu o *Lekniny*. Nevím, jestli tomu můžete rozumět, ale

právě po tom toužil. Chtěl získat obraz, který Monet namaloval tady, v jeho rodném Giverny.“

Sérénakův mozek využil vdoviny tirády a pracoval na plné obrátky. *První dojem!* Po několika minutách konverzace s Patricií Morvalovou si začínal tvořit názor na povahu jejího smutku. Proti všemu očekávání se jeho dojem čím dál víc klonil k verzi vášnivé lásky, možná sice těžce zkoušené, ale přesto lásky k manželovi. Patricia nevypadala jako žena unavená vztahem s manželem, ani jako lhostejná opuštěná žena.

„Omlouvám se, že vás takhle trápím, paní Morvalová. Ale oba sledujeme stejný cíl, chceme odhalit vraha vašeho manžela. Musím vám položit trochu... osobnější otázky.“

Patricia Morvalová jako by ztuhla v póze Gabarova aktu na protější stěně.

„Váš manžel vám nebyl vždycky... věrný. Myslíte si, že...“

Sérénac si všiml Patriciina pohnutí. Jako by se její vnitřní slzy snažily uhasit požár v útrokách.

Prerušila ho:

„Poznali jsme se s manželem jako velmi mladí. Dlouho se mi dvořil, velmi dlouho, mně i jiným dívkám. Trvalo celá léta, než jsem mu podlehla. V mládí nepatřil k chlapcům, o nichž dívky sní. Nevím, jestli mi rozumíte. Byl příliš vážný, trochu nudný. Neuměl... neuměl jednat s druhým pohlavím. Tyhle věci se vycítí. Časem získal větší sebevědomí, také byl mnohem přitažlivější, mnohem zajímavější. Myslím, inspektore, že je to hodně i moje zásluha. Také zbohatl. Ve zralém věku Jérôme ženám oplácel, že ho dříve nechtěly... Ženám, pane inspektore. Ne mně. Nevím, jestli mě dokážete pochopit.“

Doufám, pomyslel si Sérénac a současně si říkal, že potřebuje jména, fakta, data.

Později...

Patricia Morvalová naléhala:

„Očekávám od vás taktní chování, inspektore... Giverny je malé město, je tu sotva pár stovek obyvatel. Nezabí-

jejte Jérôma podruhé. Nešpiňte ho. Nezaslouží si to. Jenom to ne.“

Laurenç Sérénac pokýval hlavou v uklidňujícím gestu.

První dojem... Už si vytvořil pevný názor. Ano, Patricia Morvalová svého Jérôma milovala. Ne, nezabila by ho pro peníze.

Ale z lásky, kdo ví...

Udeřil ho do očí poslední detail, květiny v japonské váze, ty ho přesvědčily: čas se v tomto domě zastavil. Hodiny se včera rozbily! V tomto obývacím pokoji ještě z každého čtverečního centimetru dýchají vášně Jérôma Morvala. Jen jeho. A všechno zůstane takhle navěky. Obrazy nikdy nikdo nesundá ze stěn. Knihy na policích v knihovně nikdy nikdo neotevře. Všechno zůstane nedotčené, jako pusté muzeum na počest muže, na nějž už všichni zapomněli. Milovníka umění, který po sobě nic nezanechal. Milovníka žen, jehož určité žádna nebude oplakávat. S výjimkou vlastní ženy, kterou opustil.

Život strávený hromaděním reprodukcí. Bez potomků.

Světlo v ulici Clauda Moneta uhodilo inspektora do obličeje. Počkal necelé tři minuty a na konci ulice se objevil Sylvio, neměl sice holínky, ale spodek kalhot byl špinavý od bláta. Sérénaka to pobavilo. Sylvio Bénavides je šik chlápek. Určitě je chytřejší, než vypadá, to jeho puntičkářství mate. Laurenç Sérénac za slunečními brýlemi dlouho a podrobně studoval štíhlou postavu svého zástupce, jehož stín se pohyboval na zdi domů. Sylvio nebyl v pravém slova smyslu hubený. Přesněji by sedělo vyjádření, že je úzký, protože paradoxně se mu pod kostkovanou košilí zapnutou až ke krku a zastrčenou v kalhotách z béžového plátna rýsovalo rodící se břicho. Sylvio by vypadal širší z profilu než zepředu, říkal si pobaveně Laurenç. Válec! To neznamena, že by byl ošklivý, naopak. Vypadal pružně jako mladý kmen stromu, hladký a štíhlý, který se ohne a nikdy nezlomí.

Sylvio se přiblížil s úsměvem na rtech. Laurenç u svého podřízeného vlastně nejvíc nesnášel, tedy pokud jde o fyzickou stránku, ty jeho ulízané vlasy. Sylvio má mánii sčesávat si vlasy hladce dozadu nebo na stranu s pěšinkou a pak vypadá jako spořádaný seminarista. Stačil by jeden zásah kartáčem a vypadal by úplně jinak. Sylvio Bénavides se před ním zastavil a dal si ruce v bok.

„Tak co, šéfe... Co vdova?“

„Velmi vdova! Velmi velmi vdova. A tvoje expertiza?“

„Nic nového... Povídal jsem si s několika sousedy, kteří v to ráno vraždy spali a nic nevědí. Co se jiných indicíí týče, uvidíme. Všechno je ve zkumavkách a v plastových sáčkách... Vrátime se na komisařství?“

Sérénac mrknul na hodinky. Bylo 16 hodin 30 minut.

„Ano... Teda, vrátíš se sám. Já mám ještě jednu schůzku a nechci na ni přijít pozdě...“

Před udiveným výrazem svého zástupce upřesnil:

„Nesmím zmeškat konec vyučování.“

Sylvio Bénavides se domníval, že pochopil.

„Hodláte hledat jedenáctileté dítě, které bude mít brzy narozeniny?“

Sérénac na Sylvia spiklenecky mrknul.

„I tak by se to dalo říct... A taky se trochu víc zblízka kouknu na ten impresionistický šperk, na tu učitelku, po které Jérôme Morval toužil stejně jako po Monetově plátnu.“

7

Čekám na autobus pod lipami na náměstíčku před radnicí a před školou. Je to nejzastíněnější kout v městečku, jen několik metrů nad ulicí Clauda Moneta. Jsem tu jaksí sama. Skutečně, tahle obec naprosto zpodivínštěla: stačí ujít po ulici jen několik metrů a uniknete davu lidí, frontám před muzei či

galeriemi malířství, na něž podnikají nájezdy turisté. Během několika minut se octnete v pustých uličkách venkovského hnízda.

Zastávka autobusu je před školou, nebo skoro před ní. Děti si hrají na školním dvoře za plotem. Neptune zůstává nedaleko pod lípou, netrpělivě čeká, až děti vypustí z klece. Ten pes tohle zkrátka zbožňuje, strašně rád běhá za dětmi.

Přímo proti škole otevřeli ateliér Art Gallery Academy. Heslo je obrovskými písmeny namalované na zdi: *POZOROVÁNÍ A PŘEDSTAVIVOST*. Celý program! Jak je den dlouhý, regiment belhajících se penzistů s panamáky na hlavách opouští galerii a zaplavuje městečko. Všichni hledají božskou inspiraci! Jsou nemožní, jak se potácejí po obci s červenou visáčkou na šatech a babičkovským vozíkem, na němž si vezou malířský stojan!

Nepřipadá vám to taky směšné? Ať mi někdo vysvětlí, proč zdejší seno, ptáci na stromech nebo voda v řece nemají stejnou barvu jako všude jinde na světě.

Nejde mi to do hlavy. Musím být úplně zbedněná, když to nechápu, nebo už tady žiju celou věčnost. Ano, tím to bude, je to, jako když žijete moc dlouho vedle hodně pěkného chlapa. Každopádně tihle vetřelci neodjíždějí s ostatními v 18 hodin autobusem. Toulají se tu až do noci, spí tady, vycházejí ven zase za svítání. Jsou to většinou Američani. Možná jsem jenom stařena, která pozoruje ten cirkus za clonou šedého zákalu, ale nikdo mě nepřesvědčí, že takové defilé starých malířů před školou nakonec neovlivní místní děti a nenasadí jim něco do hlavy. Nesouhlasíte?

Inspektor zahlédne pod lípou Neptuna. Tihle dva už bez sebe nedají ani ránu! Pokouší Neptuna směsicí škádlení, boje a hlazení. Já zůstávám stranou na lavičce jako ebenová socha. Možná vám připadá podivné, že stará žena jako já se ve dne potlouká po Giverny a nikdo nebo skoro nikdo si jí nevšímne.

A poldové už vůbec ne. Povím vám, vyzkoušejte to sami. Postavte se na roh nějaké ulice, na pařížském bulváru, na náměstí před kostelem, prostě kde chcete, hlavně na místě, kde je spousta lidí. Zastavte se třeba na deset minut a pozorujte kolemjdoucí. Užasnete, kolik starých lidí kolem vás projde. Zcela jistě jich bude víc než ostatních. Zaprvé proto, že je na světě čím dál víc starých lidí, neustále nám to přece vtoukají do hlavy. A zadruhé, staří lidé mají na práci jenom tohle: toulat se po ulici. Nikdo si jich nevšimne, tak to zkrátka chodí. Každý se otočí za vystrčeným pupíkem mladé holky, koukne se na kravatáka, který pospíchá do práce, nebo zaznamená bandu mladých, co zaberou celý chodník, mrkne se na kočárek, na dítě v něm a na maminku za ním. Ale staroch nebo stařena... Ti jsou neviditelní. Hlavně proto, že jdou tak pomalu, jako by patřili k pozadí, jako strom nebo pouliční lucerna. Jestli mi nevěříte, zkuste to. Zastavte se na deset minut. Uvidíte.

Vraťme se ale konečně k našemu případu, a protože mám tu výsadu, že vidím a nejsem viděna, něco vám řeknu: ten mladý polda má něco do sebe, sluší mu to v krátké kožené bundičce a přiléhavých džínách, to musím uznat. Jeho strniště a rozčuchané světlé vlasy, které vypadají jako obilí po bouři, jsou přitažlivé. Člověk chápe, že se zajímá víc o melancholické učitelky než o místní bláznivé stařeny.

8

Laurenç Sérénac naposledy dlouze pohladil Neptuna, nechal ho na místě a kráčel ke škole. Když byl asi deset metrů ode dveří, proběhlo kolem něj s křikem asi dvacet dětí různého věku. Jako by je někdo honil.

Šelmy se dostaly na svobodu.

Vpředu běžela asi desetiletá holčička s culíky ve větru. Neptune letěl za ní, jako by byl na pružině. Všichni za nimi, seběhli po ulici Blanche-Hoschedé-Monet a rozptýlili se po ulici Clauda Moneta. Stejně náhle, jako náměstí před radnicí ožilo, se tu zase rozhostilo ticho a klid. Inspektor ušel ještě několik metrů.

Ještě dlouho poté bude Laurenç Sérénac myslet na tenhle zážitek. Vlastně celý život. Znovu uslyší každý zvuk, vzdalující se dětský křik, šumění větru v korunách lip; ucítí každou vůni, uvidí každíčký záblesk světla, bělost kamene na fasádě radnice, povíjivši se nachovou vinoucí se podél zábradlí na sedmi schodech vstupního schodiště...

Nečekal to. Nebyl na to připravený.

Až zadlouho pochopí, že ho dostal ten kontrast, nepatrný kontrast, trvající sotva pár vteřin. Stéphanie Dupainová stála přede dveřmi školy a neviděla ho. Laurenç na okamžik zachytil její pohled letící za rozesmátými utíkajícími dětmi, jako by si s sebou v aktovkách odnášely sny své učitelky.

Smutek lehký jako křehký motýl.

Hned nato si Stéphanie všimla návštěvníka. Okamžitě se usmála a ve fialkových očích jí to zajiskřilo.

„Pane?“

Stéphanie Dupainová zahltila neznámého svou svěžestí. Nesmírným nápojem svěžesti, kterou rozhazuje do čtyř světových stran, do krajiny umělců, mezi turisty, přidá ji ke smíchu dětí na břehu Epty. Nic z té svěžesti si neponechá pro sebe. Absolutní dar.

Ano, právě tenhle kontrast tak zásadně otrásl Laurenčem Sérénakem. Tenhle zdvořilý smutek. Zakrývaný. Jako by na kratičký okamžik zahlédl sluj s pokladem a už nikdy nebude myslet na nic jiného, než jak by našel vchod do té jeskyně.

Také se usmíval a vykokoal:

„Inspektor Laurenç Sérénac z komisařství ve Vernonu.“

Podala mu jemnou ruku.

„Stéphanie Dupainová. Jediná učitelka v jediné místní třídě...”

Oči se jí smály.

Byla hezká. Víc než to. Její pastelové oči s leknínovými odstíny nabíraly všechny nuance od modré a fialové podle slunce. Bledě růžové rty jako by někdo vykreslil pastelem. Lehké letní šaty odhalovaly nahá, skoro bílá ramena. Fajánsovou pokožku. Z trochu nepořádného uzlu unikaly dlouhé, světle kaštanové vlasy.

Fantazie držaná na uzdě.

Jérôme Morval měl rozhodně dobrý vkus, nejen pokud jde o obrazy.

„Pojďte dál, prosím.“

Vlahý vzduch ve škole kontrastoval s vedrem na ulici. Když Laurenč vstoupil do třídy a uviděl dvacet židlí za stolky, pocítil jakýsi příjemný zmatek ze setkání s tím, co tak důvěrně zná. Pohledem klouzal po obrovských mapách zavěšených na stěně. Francie, Evropa, svět. Hezké mapy, docela staré. Inspektory oči se náhle zastavily u plakátu blízko katedry.

MEZINÁRODNÍ SOUTĚŽ ZAČÍNÁJÍCÍCH MALÍŘŮ

INTERNATIONAL YOUNG PAINTERS CHALLENGE

Foundation Robinson

*Brooklyn Art School and Pennsylvania Academy
of the Fine Arts in Philadelphia*

Zdá se, že se mu naskytla ideální záminka k zahájení rozhovoru.

„Vaše děti se také účastní?“

Stéphanieiny oči se rozzářily.

„Ano. Zúčastňují se každý rok! Je to tady skoro tradice. Theodore Robinson byl jedním z prvních amerických malířů,

kteří přišli do Giverny malovat s Claudem Monetem. Byl nejvěrnějším hostem hotelu Baudy! A pak se z něj stal vyhlášený profesor umění ve Spojených státech... Nejmenší, co můžou děti z Giverny udělat, je, že se zúčastní soutěže jeho nadace. Nezdá se vám?“

Sérénac kývnul.

„A co vyhrají laureáti?“

„Několik tisícovek dolarů, aspoň to... A hlavně několika-týdenní stáž v prestižní škole... New York, Tokio, Petrohrad... Každý rok se to mění.“

„Působivé... Už někdy vyhrálo dítě z Giverny?“

Stéphanie Dupainová se upřímně smála a poklepala Laurence Sérénaka po rameni.

Spontánně. Sérénac se zachvěl.

„Ne, kdepak... Té soutěže se účastní tisícovky škol z celého světa. Ale musí se to zkusit, ne? Víte, že dokonce synové Clauda Moneta, Michel a Jean, seděli v lavicích téhle školy?“

„Myslím, že Theodore Robinson se do Normandie už nikdy nepodíval...“

Stéphanie Dupainová si inspektora užasle prohlížela. Vykulila oči a inspektor v nich zahlédl cosi jako obdiv:

„Na policejní škole se vyučují dějiny umění?“

„Ne... Ale můžete být polda a přitom mít rád malířství, nebo ne?“

Zčervenala.

„Zásah, inspektore...“

Její porcelánové tváře se zbarvily dorůžova, takový odstín mají divoké květy, mramorované rusými skvrnkami. Její lila oči zaplavily místnost.

„Máte úplnou pravdu, inspektore, Theodore Robinson zemřel v New Yorku ve třiačtyřiceti letech na záchvat astmatu, sotva dva měsíce poté, co napsal příteli Claudu Monetovi, že se připravuje na odjezd do Giverny... Nikdy už znovu Francii

neuviděl. Jeho dědicové vytvořili nadaci a tuto mezinárodní malířskou soutěž po jeho smrti v roce 1896. Ale já vás nudím, inspektore. Určitě jste nepřišel proto, abych vám tu přednášela...”

„Přesto by se mi to líbilo.“

Sérénac to prohodil jen proto, aby se zase začervenala. Povedlo se a předčilo to jeho očekávání.

Sérénac naléhal:

„A co vy, Stéphanie? Malujete?“

Prsty mladé ženy se znovu vznesly do vzduchu a skoro se položily Laurençovi na hrud'. Policista sám sebe přesvědčoval, že toto gesto je jenom reflex učitelky, zvyklé naklánět se k dětem, mluvit s nimi, dívat se jim přímo do očí a dotýkat se jich.

Nevinná žhářka?

Sérénac doufal, že se nečervená jako ona.

„Ne, ne. Já nemaluju. Já nemám... Nemám ani trochu nadání.“

Jas jejích duhovek nakrátko utlumil mráček.

„A co vy? Nemáte vernonský přízvuk! A vaše křestní jméno, Laurenç. To tady není běžné.“

„No jasně... Laurenç je vlastně Laurent v provensálském dialektu... Abych byl přesný, moje nejvlastnější nářečí by bylo albigenské... Nedávno mě sem přeložili.“

„Tak buďte vítán! Z Albi? Takže váš malířský vkus pochází od Toulouse-Lautreka? Každý má svého malíře!“

Usmáli se.

„Částečně... Máte pravdu. Lautrec je pro Albigenké totéž co Monet pro Normandány...“

„Víte, co říkal Lautrec o Monetovi?“

„Zklamal vás, ale vůbec jsem netušil, že se ti dva znali.“

„Ale ano! Lautrec ovšem považoval impresionisty za barbary. Clauda Moneta dokonce označil za ‚blba‘, ano, toto slovo použil, protože prý plýtvá svým obrovským talentem na krajiny, místo aby ztvárňoval lidské bytosti!“

„Ještě že Lautrec zemřel dřív, než se Monet proměnil v poustevníka a věnoval se posledních třicet let už jenom leknínům...“

Stéphanie se upřímně rozesmála.

„Taky způsob, jak nahlížet na věci. Ve skutečnosti můžeme spíše konstatovat, že Lautrec a Monet si vybrali dva protichůdné osudy... Toulouse-Lautrec pomíjíví život nestřídmosti a hýření v hledání chlípnosti v lidské duši, Monet zase dlouhý, rozjímavý život zasvěcený přírodě.“

„Spíše se doplňovali, než stáli proti sobě, ne? Musíme si skutečně vybrat? Nemůžeme mít obojí?“

Ve Stéphanii úsměvu se objevila panika.

„Jsem nenapravitelná, inspektore. Předpokládám, že jste si se mnou nepřišel povídat o malířství. Vyšetřujete vraždu Jérôma Morvala, že je to tak?“

Pružně si sedla na katedru, byla teď skoro ve výši Sérénakovy hrudi. Přirozeně si přehodila nohu přes nohu. Bavlněná látka šatů jí sahala do půli stehén. Laurenç Sérénac zalapal po dechu.

„Co to má co dělat se mnou?“ šeptnul učitelčin nevinný hlas.

9

Autobus zastavil těsně před náměstím s radnicí. Za volantem je řidička. Ani v nejmenším nevypadá jako ženská převlečená za chlapa nebo jako řidič dálkových tras, ne, je to prostě hodná ženuška, která by mohla být stejně ošetřovatelka nebo sekretářka. Nevím, jestli jste si toho všimli, ale stále víc žen řídí tyhle obrovské krabice. Hlavně na venkově. Dříve jste něco takového nemohli vidět: dívky a řidičky autobusu! Je to určitě proto, že na vesnicích už jsou vlastně hlavně jenom starci nebo mladí kluci, kteří by se mohli ujmout

veřejné dopravy. A právě proto už řidič autobusu není mužské povolání.

Namáhavě zvednu nohu na stupátko autobusu. Zaplatím dívce, která mi vrací drobné jistým pohybem pokladní. Sednu si dopředu. Vůz je plný jen zpola, ale ze zkušenosti vím, že při výjezdu z Giverny nastoupí spousta turistů; většina jich vystoupí na nádraží ve Vernonu. Potom už autobus staví jenom před vernonskou nemocnicí. Zastávka vlastně není přímo u špitálu, ale řidiči většinou mívají soucit s mýma ubohýma nohama a vysadí mě ještě před zastávkou. Teď už chápete, ženy řídí autobusy, protože přijímají takový styl práce.

Myslím na Neptuna. Včera jsem si vzala taxi, když jsem se vracela z Vernonu. Stálo mě přesně třicet čtyři eur! Strašlivá suma, nezdá se vám? Za necelých deset kilometrů! Noční tarif, řekl mi týpek za volantem Renaultu Espace. Určitě toho zneužívají, dobře vědí, že po jednadvacáté hodině nejedí do Giverny žádný autobus. Všimněte si, že za volantem taxíku nikdy nesedí žena. Taxikáři určitě krouží celou noc kolem nemocnice jako supi a číhají, až vyjde nějaká stará vdova, která se nikdy nenaučila řídit auto. Vědí, že v takové chvíli nebude smlouvat! Říkám to, ale za chvíli budu možná ráda, když na takového supa natrefím. Protože dneska večer, podle toho, co mi sdělili lékaři, by to mohlo být naposledy. Takže to asi bude trvat pěkně dlouho do noci.

Opravdu mě moc mrzí, že musím nechávat Neptuna venku.

10

Ve školní třídě v Giverny se inspektor Laurenç Sérénac pokoušel ovládnout svůj pohled, který jako magnetem přitahovala holá pokožka učitelčiných nohou. Neobratně zalovil v kapse, zatímco Stéphanie Dupainová ho pozorovala s nevinným výrazem, jako by póza, jakou zaujala, totiž posez se zkrříženýma

nohama na psacím stole, byla nejpřirozenější věcí na světě. Vlastně v tom žádné dítě z její třídy nemohlo vidět nic zlého, uvažoval Laurenç Sérénac. Obvykle...

„Takže,“ obrátila se na něj znovu učitelka, „co to má společného se mnou?“

Inspektorovy prsty konečně vydolovaly z kapsy fotokopii pohlednice s *Lekníny*.

VŠECHNO NEJLEPŠÍ K JEDENÁCTÝM NAROZENINÁM.

Podal jí pohlednici.

„Tohle jsme našli v kapse Jérôma Morvala.“

Stéphanie Dupainová si pozorně přečetla větu. Když se učitelka naklonila a trochu se k němu obrátila profilem, sluneční paprsek pronikající sem oknem se odrazil od bílého papíru a ozářil jí obličej, ztuhlý v póze čtenářky, jež se koupe ve světle od Fragonarda. Degase. Vermeera. Na okamžik Sérénaka přepadnul podivný pocit: žádné z gest mladé ženy není přirozené, půvab každého pohybu je příliš dokonalý, vykalkulovaný, nastudovaný. *Ona pro něj pózuje*. Stéphanie Dupainová se elegantně napřímila, jemně vykreslené rty se malinko pootevřely a vyšel z nich neviditelný povzdech, který rozptýlil na prach policistova směšná podezření.

„Morvalovi neměli děti... Takže jste si myslel, že ve škole...“

„Ano... V tom je to tajemství. Máte ve třídě nějaké jedenáctileté děti?“

„Samozřejmě, několik. Přijímám sem děti skoro každého věku od šesti do jedenácti. Ale podle toho, co vím, žádné z nich neoslaví narozeniny v následujících dnech nebo týdnech.“

„Můžete mi sestavit přesný seznam? S adresami rodičů, daty narození, prostě vším, co může být užitečné...“

„Mohlo by to nějak souviset s tou vraždou?“

„Ano, mohlo... nebo také ne... Zatím tápeme. Sledujeme různé stopy. Počkejte, ještě maličkost, neříká vám něco tahle věta?“

Sérénac vedl Stéphaniiin zrak ke spodku pohlednice. Učitelka lehce svráстила obočí, jak se soustřeďovala. Zbožňoval každé její gesto.

Četla. Víčka jí zamrkala, ústa se chvěla, šíje se nachýlila. Čtoucí žena vždycky probouzela inspektorovu fantazii. Ne, přece si s ním nezahrává! Jak by tohle mohla vědět?

Jen ať je uzákoněn zločin snění.

„Takže... říká vám to něco?“ vykoktal Sérénac.

Stéphanie Dupainová se náhle zvedla. Kráčela ke knihovně, sklonila se, pak se obrátila a široce se usmívala. Podala mu bílou knihu. Laurenç měl dojem, že se učitelčina hrud' pod plátěnými šaty hýbe, jak jí bušilo srdce, div neroztrhlo látku, stejně jako vrabec, který se třese a neodvažuje se vyletět z otevřené klece. V následující minutě si Sérénac kladl otázku, jak přišel na tak stupidní příměr. Musí se soustředit na knížku.

„Louis Aragon,“ ozval se jasný Stéphaniiin hlas. „Je mi líto, inspektore, znovu vám poskytnu výklad...“

Laurenç odstrčil sešit a sednul si na stolek nějakého žáka.

„Jak už jsem vám řekl. Zbožňuju to...“

Zase se zasmála.

„Nejste stejně kovaný v poezii jako v malířství, inspektore. Ta věta z pohlednice je úryvek z básně Louise Aragona.“

„Jste neuvěřitelná...“

„Ne, ne, to není moje zásluha. Zprvė, Louis Aragon jezdil často do Giverny, byl jedním z umělců, kteří tu pobývali po smrti Clauda Moneta v roce 1926. A pak, tenhle úryvek je ze slavné Aragonovy básně, první, kterou v roce 1942 zcenzuroval vichistický režim. Omlouvám se, že zase vyučuju, inspektore, ale když vám řeknu název té básně, pochopíte, proč je u nás tradicí, že se jí každý rok děti ve škole učí...“

„Imprese?“ zkusil to Sérénac.

„Ne. Ale skoro jste to trefil. Aragon tu báseň nazval Leknín.“

Laurenç Sérénac se pokoušel roztřídit informace a uspořádat je.

„Jestli vás správně poslouchám, Jérôme Morval musel logicky taky znát původ těch podivných veršů...“

Chvilku přemýšlel, váhal, jaký postoj zaujmout.

„Děkuju vám. Trvalo by celé dny, než bychom na to přišli. Ale v tuto chvíli upřímně řečeno nevím, k čemu nás to posouvá...“

Inspektor se obrátil k učitelce. Stála před ním, jejich obličejové byly skoro ve stejné výši, vzdálené od sebe tak třicet centimetrů.

„Stéphanie... Dovolíte, abych vám říkal Stéphanie? Znála jste Jérôma Morvala?“

Fialkové oči se na něj zadívaly. Chvilku váhal a pak se do nich ponořil.

„Giverny je malé město,“ poznamenala Stéphanie. „Jen několik stovek obyvatel...“

Tohle už Sérénac slyšel!

„To není odpověď, Stéphanie...“

Ticho. Oddělovalo je dvacet centimetrů.

„Ano... znala jsem ho.“

Lila duhovky byly zaplavené světlem. Policista se v nich topil. Musel však naléhat. Nebo podlehnout. Veškerý jeho laciný cynismus mu byl na nic.

„Něco se... povídá.“

„Nemusíte mít zábrany, inspektore. Vím o tom, samozřejmě. Klepy... Jérôme Morval byl děvkař, to se říká, že? Ne, nebudu tvrdit, že se o mne nepokoušel... Ale...“

Hladina leknínových očí se zakalila. Lehký větřík.

„Jsem vdaná, inspektore Sérénaku. Jsem učitelka na malém městě. Morval je zdejší lékař, svým způsobem. Bylo by hloupé, kdybyste se zaměřil na falešnou stopu... Mezi Jérômem Morvalem a mnou nikdy nic nebylo. V hnízdě, jako je to naše, se vždycky najde někdo, kdo vás špehuje, roznáší lži, vymýšlí si tajemství...“

„Už musím jít. Promiňte mi, jestli jsem byl příliš opovážlivý...“

Usmála se na něj, přímo před jeho ústy, a najednou se znovu uchýlila ke knihovně.

„Vezměte si to, inspektore. Protože máte srdce umělce...“

Laurenç užasle konstatoval, že Stéphanie mu podává další knihu.

„Pro vaše osobní vzdělání. *Aurelián*, nejkrásnější román od Louise Aragona. Nejvýznamnější scény se odehrávají v Giverny. Od kapitoly 60 do kapitoly 64. Jsem si jistá, že se vám budou moc líbit.“

„Dík... díky...“

Sérénac nevěděl, co by dál řekl, a v duchu se proklínal za svoje mlčení. Stéphanie ho zaskočila. Co má Aragon společného s celým tímhle případem? Cítil, že mu cosi uniká, jako by dostával smyk, ztrácel kontrolu. S předstíraným sebevědomím vzal knihu, přilepil si ji na stehno, paže měl svěšené, načež podal Stéphanii ruku. Učitelka ji stiskla.

Trochu moc silně.

Tiskla ji příliš dlouho.

Vteřinu nebo dvě. Dost času na to, aby se mu rozběhla obrazotvornost. Tahle ruka jako by se na něj zavěsila, jako by křičela: Nepouštějte mě. Neopouštějte mě. Jste moje jediná naděje, Laurençi. Nenechte mě spadnout až na dno.

Stéphanie se na něj usmála. Oči jí jiskřily.

Muselo se mu to zdát. Samozřejmě. Už blbne. Motá se v tom od začátku svého prvního normandského vyšetřování.

Tahle žena nic nezastírá...

Je prostě jen krásná. A patří jinému.

Normální!

Vykoktá a couvne:

„Stéphanie... nezapomeňte mi prosím sestavit ten seznam dětí. Zítra si pro něj pošlu strážníka...“

Oba vědí, že žádného strážníka nepošle, že si pro něj přijde sám a že ona v to taky doufá.

11

Vernonský autobus zabočí do ulice Clauda Moneta a zamíří ke kostelu, do části obce, kde je proud turistů poněkud řidší. Jestli se to tak dá říct... Strašně ráda projíždím městečkem v autobusu, sedím vpředu a přede mnou defiluje okolí. Jedu kolem malířských galerií Demarez a Kandy, realitní agentury Prestige, ubytovny Clos-Fleuri, hotelu Baudy. Autobus dojede skupinku dětí, které krácejí po ulici s aktovkami na zádech. Řidička na ně zatroubí a děti ustoupí na stranu, bez skrupulí pošlapou proskurníky i kosatce. Další dvě děti běží dál a zmizí v poli proti hotelu Baudy. Poznávám je, tihle dva jsou pořád spolu. Paul a Fanette. Tak vidím Neptuna, pádí vedle nich. Tenhle pes se od dětí nehne, hlavně od Fanette, té dívky s culíky.

Řeknu vám, už začínám dětinštět. Dělán si starosti o svého starého psa, který se přitom beze mne klidně obejde a je mu dobře s místními dětmi.

Úplně na konci ulice je další zastávka autobusu. Nemůžu si pomoci, vzdychnu. To je exodus! Čeká tady přes dvacet cestujících s kufry na kolečkách, s batohy na zádech, spacáky a samozřejmě s velkými zarámovanými plátny zabalenými v papíru.

12

Fanette držela Paula za ruku. Schovali se za kupku sena na velké louce, která odděluje Královu cestu od ulice Clauda Moneta, v úrovni hotelu Baudy.

„Pst, Neptune. Zmiz! Ještě nás prozradíš...“

Pes se díval na obě jedenáctileté děti a nechápal. Chlupy měl plné úlomků slámy.